

UTM oferă premii pentru elevi și studenți din:

- Licee;
- Școli medii generale;
- Școli profesionale;
- Colegii;
- Cele 10 facultăți proprii

1. Dispoziții generale

1.1. Premiul se acordă pentru rezultatele meritorii obținute în domeniile "Creativității Tehnice" și "Creativității Artistice" pe parcursul unui an școlar;

1.2. Participanții la Concurs pot fi elevi ai claselor superioare (de regulă) și studenți ai colegiilor individuale sau în echipă, reprezentată printr-un delegat împuternicit;

1.3. Liceul, Școala Medie de Cultură Generală, Școala Profesională, Colegiul vor prezenta o caracteristică succintă a competitorului (competitorilor) pentru esența premiului solicitat;

1.4. Participanții la Concurs prezintă caracteristica semnată de către directorul liceului, școlii, colegiului, lucrările în domeniile creativităților nominalizate (aparate, mecanis-

REGULAMENTUL

privind decernarea Premiului Senatului Universității Tehnice a Moldovei „Tânărul Creator” în domeniile „Creativității Tehnice” și „Creativității Artistice: arhitectură, design, desen artistic, pictură, sculptură” elevilor Liceelor, Școlilor Medii de Cultură Generală, Școlilor Profesionale și studenților Colegiilor din Republica Moldova.

Aprobat de ședința Senatului UTM
din 28 martie 2006

2. Aprecierea lucrărilor prezentate la Concurs

2.1. Președintele Comisiei permanente de decernare a premiilor Senatului UTM desemnează Comisiile de Experți pentru exami-

me, machete, scheme), descrierea lor etc. și o fotografie 4x3 cm., în termenul de la 1 iunie până la 15 iunie a.c., Comisiei de admitere a UTM, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 168, corpul de studii nr.1, tel. 23-51-85.

narea și aprecierea lucrărilor prezentate la Concurs;

2.2. Comisiile nominalizate repartizează în ordine descrescătoare locurile ocupate de către participanți.

3. Premii

3.1. Pentru fiecare domeniu de creativitate se acordă câte un premiu de 500 de lei;

3.2. Fiecare premiu este însoțit de o **Diplomă** semnată de către Rectorul UTM, academicianul, prof., univ., doctor habilitat, I.Bostan.

3.3. Înmânarea premiilor și diplomelor "Tânărul Creator" în domeniul creativității nominalizate se va face la ședința Senatului UTM din luna iunie a.c.;

3.4. Laureatii concursului vor beneficia de privilegii la înmatriculare la UTM, care vor fi înaintate Ministerului Educației, Tineretului și Sportului al Republicii Moldova spre aprobare.

CREATIVITATEA INGINEREASCĂ este un proces de învățare aparte, la care elevul și profesorul sunt una și aceeași persoană.

PENDUL FOUCAULT - OROLOGIUL GRAVITAȚIONAL

elaborat și fabricat de către studenți și ingineri - absolvenți ai U.T.M.

Primul proiect în Republica Moldova (nr. 516938/P15) a demarat în anul 2005, finanțat de către Societatea Europeană de Fizică.

Concept și proiect elaborat de academicianul A.Ș.M., I. Bostan.

Construcția unică a Pendulului Foucault - Orologiu Gravitațional cu cinematică interactivă permite urmărirea și înregistrarea cu precizie a mișcării de rotație a planetei Pământ.

REGULAMENTUL

privind decernarea Premiului Senatului UTM în domeniul creativității studenților

1. Dispoziții generale

- 1.1. Premiul se acordă pentru rezultate meritorii obținute în domeniile: „Creativitate Tehnică”, „Creativitate în Arhitectură și Design”, „Creativitate Design vestimentar”, „Creativitate Design și tehnologii poligrafice”, „Creativitate antreprenorială” pe parcursul unui an universitar;
- 1.2. Candidaturile pentru decernarea premiului se înaintază de catedre (cel mult o candidatură) secretarului Consiliului facultății;
- 1.3. Consiliul facultății desemnează o Comisie de Experți ce va aprecia lucrările prezentate la concurs și va prezenta Consiliului facultății repartizarea în ordine descrescătoare a locurilor ocupate de către candidați;
- 1.4. Președinții Consiliilor facultăților vor prezenta documentele necesare în mape aparte Comisiei permanente de decernare a premiilor Senatului (secretarului Comisiei) până la 25 decembrie a anului curent, numai pentru o singură candidatură din domeniile creativităților nominalizate;
- 1.5. Comisia permanentă de decernare a premiilor Senatului examinează documentele prezentate și pregătește proiectul Hotărârii Senatului.

2. Criterii de selectare (apreciere) a competitorilor

2.1. „Creativitatea Tehnică”:

- 2.1.1. Numărul de brevete de invenție sau cereri pentru brevete de invenții aflate în stadiu de examinare;
- 2.1.2. Participarea la expoziții și saloane naționale și internaționale;
- 2.1.3. Media anuală pentru anul concursului;
- 2.1.4. Publicații științifice.

2.2. „Creativitatea în Arhitectură și Design”:

- 2.2.1. Corespondența dintre proiect și tema propusă;
- 2.2.2. Originalitatea ideii, dimensiunea conceptuală și compozițională, noutatea;

2.2.3. Realizarea arhitectural-grafică a proiectului, corespunderea conceptului arhitectural tehnicii alese, combinarea și calitatea gamei coloristice, relevarea materialelor și ambianței, calitatea anurajului;

2.2.4. Corespunderea tehnică a planurilor, proiecțiilor, imaginilor și datelor tehnico-economice, schemelor altor date, calitatea rezolvării constructive;

2.2.5. Corespunderea machetei prezentate cerințelor indicate (scara, suportul dur al planșei), calitatea elaborării detaliilor machetei, rezolvarea facturii și culorilor, folosirea materialelor;

2.2.6. Participarea la expoziții și saloane naționale și internaționale;

2.2.7. Media anuală pentru anul concursului;

2.2.8. Publicații științifice.

2.3. „Creativitatea Design vestimentar”, „Creativitatea Design și tehnologii poligrafice”.

Prezentarea inovațiilor: vestimentație, accesorii, proiecte de colecții vestimentare, proiecte și realizări în domeniul designului poligrafic trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- 2.3.1. Să valorifice concepții ideatice și particularități originale de abordare a formei și de tratare avansată a acesteia;
- 2.3.2. Să fie îndeplinite la un înalt nivel artistic și tehnologic;
- 2.3.3. Să îmbine în sine repere teoretice de limbaj pronunțat definite;
- 2.3.4. Să fie însoțite de argumentare scrisă (6-10 pagini culese la calculator) în care să fie elucidată tema lucrării, importanța

(Continuare . pag. 2)

Creativitatea tehnică și rolul ei în dezvoltarea societății

Inginerul secolului XXI, fiind liber de operațiunile rutiniere, preluate de calculatoare, va avea mai mult timp rezervat viziunii de ansamblu, a muncii cu adevărat creative. Actualmente cca o pătrime din volumul total al schimburilor comerciale la nivel mondial este reprezentat de invenții, design, opere literare etc. Cu alte cuvinte, se manifestă o tendință de intensificare a schimburilor internaționale de produse sciento- și art-intensive, caracterizate printr-un conținut crescând de consum de muncă intelectual-creativă și tehnologie de vârf. Secolul XX, considerat secolul marilor revoluții sociale, științifice, tehnice etc., a pus cu pregnanță în lumină rolul omului și al valorilor sale psihice, intelectuale și morale, al inteligenței și capacității sale de creație, iar secolul XXI deja este numit secolul „*aurului cenușiu*”.

Astăzi trebuie să recunoaștem că fiecare dintre noi deschide ochii într-o lume plină de invenții mai mari sau mai mici pe care le consideră ca ceva natural, de la sine înțeles, ceva dat, pentru care nu cheltuiește nici un minut pentru a intra în esențele ascunse ale acestora. De abia când i se pun unele întrebări considerate „*curioase*”, fiecare dintre noi constată că nu poate răspunde prompt și exact la majoritatea acestor esențe, printre altele pentru că „*nu și-a pus problema*”. Acesta este primul pas pentru un inventator – de a-și formula problema.

Practic, nu se poate realiza nimic și nu se poate produce nici o schimbare dacă în colectiv nu este instaurat un climat, care să impulsioneze creativitatea. Toate acestea implică

existența unor precondiții, cum ar fi libertatea pentru creativitate, pentru inteligență cu atribuțiile ei constructive, acționale, transformatoare, ce presupun subdiacent virtuți creatoare. Acest lucru a fost realizat în mod plener la Universitatea Tehnică a Moldovei pe parcursul existenței ei de peste 40 de ani. Spre deosebire de centrele științifice, unde se efectuează cercetare pură, într-o instituție de învățământ superior creativitatea tehnică are două funcții distincte:

- funcția productivă – cea de producere a ideilor și produselor scientointensive;
- funcția educativă – cea de instruire creativă a generației tinere, prin care se formează personal de concepție, inițiatori de activități, proiectanți, programatori, organizatori, cercetători, în general anticipatori ai unor activități generatoare de progres tehnic și social, creativi.

Pe parcursul existenței de peste 40 de ani la Universitatea Tehnică a Moldovei au activat cca 850 de inventatori, creând aproximativ 4000 de invenții. Dar pe lângă aceste cca 4000 de invenții au mai fost create un număr impresionant de invenții de către cei cca 50000 de ingineri, educați și pregătiți la Universitatea Tehnică a Moldovei, care au activat și mai activează în diverse întreprinderi industriale, întreprinderi mici și mijlocii etc.

Administrația UTM încurajează creativitatea tehnică. Printr-o decizie a Senatului, universitatea acoperă toate cheltuielile de brevetare și menținere în vigoare a brevetelor de invenție, stimulează material (în limite rezonabile) inventarii, organizează anual con-

(Urmare din pag. 1)

REGULAMENTUL

privind decernarea Premiului Senatului UTM în domeniul creativității studenților

acesteia, sursele de inspirație, căile de realizare conceptuală, stilistica, plastica.

2.4. „Creativitatea antreprenorială”.

- 2.4.1. Originalitatea ideii;
- 2.4.2. Publicații și participarea la conferințe;
- 2.4.3. Calitatea planului de afaceri;
- 2.4.4. Implementarea practică;
- 2.4.5. Eficiența economico-socială.

3. Valoarea premiilor

- 3.1. Facultăților se acordă câte un premiu de 1000 de lei pentru fiecare domeniu de creativitate;

cursul „**Cel mai bun Inventator al Anului**”, acordă burse „*Henri Coandă*” celor mai buni studenți inventatori, acoperă cheltuielile legate de prezentarea anuală de către inventatorii UTM la Expoziția Internațională INFOINVENT a celor mai importante invenții, stimulează pe multiple căi elaborarea de către studenți a proiectelor de diplomă, bazate pe utilizarea propriilor invenții.

De menționat că la UTM s-au format mai multe școli de creație inginerescă. Una dintre cele mai productive școli este școala fondată de acad. **Ion Bostan**, rectorul UTM, care a înregistrat un număr de peste **160 de inven-**

- 3.2. Înmânarea premiilor și diplomelor Laureat al anului în domeniul creativităților nominalizate se va face la ședința Senatului din februarie.

Remarcă:

1. Desfășurarea concursului la facultăți se va face în primul semestru al anului de studii;
2. Catedra va prezenta o caracteristică succintă a competitorului în conformitate cu criteriile expuse și alte momente semnificative pentru esența premiului solicitat;
3. În cadrul unor activități colective comisiei i se va prezenta un document semnat de toți autorii cu specificarea aportului fiecărui;
4. Participanții la concurs în domeniul Arhitecturii și Designului trebuie să fie de regulă studenți ai anului III universitar; Pentru a se putea organiza concursul este necesară înscrierea a minimum 10 (zece) participanți.

Regulamentul este adoptat la ședința Senatului UTM din 28.02.2006

ții importante, o bună parte a cărora fiind realizată în modele experimentale și prototipuri industriale. Pe parcurs a fost creat Centrul de Creativitate Tehnică și **Cercul tinerilor inventatori**, care întrunește tineri cercetători, doctoranzi și studenți. Un număr important de inventatori a cunoscut plăcerea procesului de creație încă de pe băncile universității. Acest lucru continuă astăzi prin introducerea în planurile de învățământ a unor discipline noi sau compartimente de creativitate tehnică, fapt ce stimulează **creativitatea studenților**.

Ziua ușilor deschise

Mai multe sute de absolvenți din liceele și școlile medii de cultură generală din republică au sosit în dimineața zilei de sâmbătă, 15 aprilie a.c., la „Ziua ușilor deschise”. Spațioasa sală de festivități din campusul „Botanica” – FUA era plină... de atenție și voință. Tineretul sosit de pe la Cahul – Cantemir (sudul țării) sau de pe la Briceni – Soroca (nord) dorea să citească pe fețele celor 10 decani, precum și a rectorului și a prorectorilor de la UTM răspunsul garantat: face ori nu face!

Rectorul, acad. **Ion Bostan**, cu vocea-i cunoscut-blândă imediat le-a și trimis mesajul încrederii în unica universitate care iată că din 1964 tot pregătește ingineri de diferite specialități (**61 la număr!**), încât acum economia țării, putem spune, se ține pe ei. E vorba de Energetică, Construcția de mașini, Transporturi, Mecanică, Industrie alimentară, Industrie ușoară, Calculatoare, Electronică, Urbanistică, Arhitectură, Construcții civile și industriale, Inginerie economică și business, Radioelectronică și telecomunicații, Design, Management, Informatică, Marketing etc.

Mai mult. Această unică universitate, cu memorabila abreviere „UTM”, pregătește cadre în multe cazuri și pentru țări străine, iar unii absolvenți ai ei – moldoveni – lucrează la specialități ingineresti în asemenea țări industriale dezvoltate, cum ar fi **Japonia, SUA, Canada, Slovenia, Franța, Spania** și, desigur, în **România, Rusia, Ucraina**.

Deci face... Face să vii la UTM, parcă-și spuneau acele sute de absolvenți care au participat la „Ziua ușilor deschise” și acest lucru îl demonstau întrebările de tot felul puse rectorului pentru a afla esența acestui UTM enorm, cu 19 mii de studenți, și noile condiții de admitere în vara care vine.

Au aflat deci că UTM are prestigiu didactic nu numai în republică, dar și pe plan euro-

pean. Acum UTM realizează aplicarea **Procesului de la Bologna** cu 2 cicluri de pregătire a specialiștilor: ciclul I – licență (după 4-5 ani, în funcție de specialitate) și ciclul II – masterat (1 – 1,5 ani). Procesul de la Bologna prevede formarea unui Spațiu European Unic până în 2010, deci și Universitatea Tehnică a Moldovei are calitatea de a intra în acest Spațiu. Se prevede și o mobilitate a studenților – unii învață deja unu-două semestre și într-o țară europeană, fapt ce extinde mult oportunitățile tinerilor studioși. Diplomele UTM sunt și vor fi recunoscute pe plan european. Studenții UTM care au avut prilejul să învețe în străinătate au avut note la egal cu studenții de acolo.

Acum la UTM, indiferent de specialitate, toți studenții își efectuează proiectele **numai cu asistența calculatorului**. Calculatorul a devenit un instrument de lucru zilnic și prezent peste tot, precum era altă dată creionul...

Tinerilor li s-a vorbit și despre Filierile Francofone „Informatica” și „Tehnologii alimentare”, despre Filiera Anglofonă, precum și despre studierea limbilor moderne într-un mod aprofundat etc.

Ce noutăți aduce admiterea din anul acesta? Spre deosebire de trecut, acum toți candidații la studii vor depune cereri pentru locuri plătite de stat. După ce vor fi ocupate toate aceste locuri, cererile următoare se vor depune pentru plată prin contract.

Știri de la facultăți

FIEB. Conferințe științifice studențești în limbile franceză și engleză

În acest an de învățământ, la inițiativa Catedrei Limbi Moderne a UTM, conferințele științifice studențești în limbile franceză și engleză s-au desfășurat la fiecare facultate în parte. Anterior acestea se desfășurau în cadrul Catedrei Limbi Moderne cu participarea studenților de la toate facultățile concomitent.

O conferință similară a avut loc recent și la FIEB, ne-a comunicat decanul facultății, dl **Nicolae Țurcanu**, conf. univ., dr. Coordonator al conferinței a fost dna **Aurelia Vartic**, lect. super., Catedra Limbi Moderne. În calitate de juriu la compartimentul în limba franceză al conferinței au fost: dnele **Alina Gaitur**, lect. super., **Mariana Răbăc**, lect. asist., Catedra Limbi Moderne și dl **Ion Albu**, prodecan FIEB; iar la cel în limba engleză – dnele **Lilia Prozor**, lect. super., **Carolina Lozovanu**, lect. super., **Tatiana Arpente**, lect. asist., Catedra Limbi Moderne și dnii **Nicolae Țurcanu**, decanul FIEB și **Andrei Gangan**, conf. univ., dr., șeful Catedrei „Teorie Economică și Marketing”. Deși studenții de la FIEB au participat pentru prima dată la o astfel de conferință, lucrările au fost expuse bine.

Au participat cca. 50 de studenți din anii 2-3 U, care au prezentat lucrări cu teme economice: sisteme bancare, migrarea forței de muncă, investiții financiare, integritatea

economică europeană, sisteme de credit, proprietate, riscuri economice etc.

Iată numele studenților învingători. La secțiunea franceză: locul 1 – **Victor Ciobanu**; locul 2 – **Denis Șontea, Vlad Ciugureanu**; locul 3 – **Sergiu Rotaru, Tatiana Vicol**. La secțiunea engleză: locul 1 – **Aliona Grosu**; locul 2 – **Ana Munteanu, Liliana Trifanova**; locul 3 – **Crina Țurcanu, Ala Gulco** și **Denis Zinoviev**.

FCCG. Grupe de elită

Începând cu semestrul II al anului universitar 2005-2006, grupe de elită au fost create și în cadrul FCCG. Dna **Tatiana Sanduță**, conf. univ., dr., responsabil pentru crearea grupelor de elită și organizarea procesului de învățământ, ne-a informat că au fost create 7

asemenea grupe după numărul respectiv de specialități. Nota medie de înscriere a fost de la „8”, „8,5”.

Celor 82 de studenți din anii 2-3 care au fost înscriși în grupele de elită, le sunt predate în mod aprofundat obiectele:

– „**AutoCAD-3 DMAX**” (**Viorica Țibichi**, conf. univ., dr., **Elena Fidorencu**, dr.) la specialitățile: „Construcții Civile, Industriale și Agricole”, „Tehnologia Prelucrării Lemnului”, „Inginerie Antiincendii și Protecție Civilă”, „Geodezie, Topografie și Cartografie”, „Evaluarea Imobilului”.

– „**Evaluarea Imobilului**” în limba engleză (**Mariana Bejenaru**, lect. super.,) la specialitatea „Evaluarea Imobilului”.

– „**Răspunderea în contencios și răspunderea contractuală**” și „**Litigii imobiliare. Procedura examinării**” (**Ala Climov**, conf. univ., dr., șeful Catedrei „Drept Patrimonial”) la specialitatea „Drept Patrimonial”.

VIth EDITION
INTERNATIONAL CONFERENCE 2006
INFORMATIONAL TECHNOLOGIESBIT
April 11-13

Conferința Internațională „Tehnologii informaționale – 2006” Contribuția UTM

Un eveniment remarcabil s-a produs între 11-13 aprilie 2006 la Chișinău, care a adus pentru publicul larg vestea oarecum senzațională că noi, Republica Moldova, am reușit în bună măsură deja să accesăm, cum ar fi să spunem în limbaj informațional, un loc onorabil în mozaicul epocii TIC (Tehnologii Informaționale și Comunicații) sau, mai general, al epocii electronice.

astfel că, slavă Domnului, devenim din ce în ce mai „europeni” sub acest aspect modern.

Iată câteva cifre încurajatoare: la 100 de locuitori avem 27,3 telefoane fixe și 32,2 mobile. Mai greu e cu indicele la computere – 3,4 la 100 de locuitori, dar pășim înainte, căci știm doar proverbul „Călătorului îi șade bine cu drumul”.

Dar în mod deosebit e cazul să subliniem **aportul UTM** ca instituție științifico-didactică, cel mai mult apropiată de domeniul TI (Tehnologiilor Informaționale) sau IT (acronimul englez).

Acest aport a fost considerabil, fapt pe care trebuie să-l subliniem cu un anumit orgoliu, dar care, desigur, ne și obligă pentru viitor la menținerea, cum se spune, a drapelului sus.

În comitetul de organizare a Conferinței au lucrat dl **Ion Bostan**, rectorul UTM, academician, și dl **Veaceslav Perju**, șeful Departamentului de Informatizare și Servicii Tehnice Informaționale din cadrul UTM. Dl **Perju** a lucrat și în cadrul secțiilor E-science și E-society. Plus la toate, el a susținut și câteva comunicări în specialitate, a prezentat și trei ingineri din cadrul departamentului pe care îl conduce la UTM: **Ion Raru, Alexandru Malai și Ion Mihov**, aceștia expunând subiecte privind aplicarea unor aspecte informaționale la UTM.

În comitetele de program ale Conferinței BIT+, la secțiile E-guvernament, E-science și E-society a lucrat dl **Victor Beșliu**, conf., dr., șef de catedră la UTM.

Dl **Victor Șontea**, prof. univ., dr., șef de catedră la UTM, a fost și D-sa activ în secțiile Conferinței BIT+.

„Moldova electronică” – acesta acum este noul blazon, pe care noi încercăm, și nu fără bune succese, să-l imprimăm la poarta de intrare în republică. Cele peste 150 referate expuse în cele 4 secții ale conferinței au demonstrat că pașii noștri spre modernizarea întregii vieți sociale și economice sunt neabătută: e-guvernare, e-societate, e-știință și e-business. Acest „e”, subînțelegând cuvântul „electronic”, devine acum familiar foarte multor oameni de la noi, deoarece utilizarea tehnologiilor informaționale pătrunde rapid în toate sferile: școală, știință, organe publice, industrie, servicii, agricultură, comerț, afaceri,

ba și în familie. Astăzi TIC (tehnologiile informaționale și comunicațiile) constituie 11 la sută din PIB (produsul intern brut) și dezvoltarea avansează cu pași mari.

Prezența UTM cu diferite comunicări în toate cele 4 secții ale Conferinței BIT+ a dezvoltat că aportul acestei instituții de învățământ superior tehnic atât pe planul didactic – pregătirea sutelor de ingineri în domeniul TIC, cât și pe planul cercetărilor științifice demonstrează că eforturile noastre dau roade bune.

E locul să menționăm doar câteva persoane și teme expuse de la UTM, pentru a ilustra ideea aportului nostru universitar. **Victor Beșliu**, șef de catedră – „Contribuții la dezvoltarea guvernării electronice”; **Boris Chirilenco**, lector – „Crearea societății informaționale și căile de rezolvare a unor probleme la construcția ei”; **Victoria Bohanastiu**, lector, împreună cu studenții și doctoranzii **Irina Cojuhari, Oxana Căpătină, Alexei Vascan, Eugen Catlabuga** – „Securitatea fluxurilor informaționale în rețea”; „Caracteristicile diferențiale ale blocurilor de comandă ale permutărilor”; lectorii **Veaceslav Perju, I. Mardare**, în colaborare cu **N. Secrieru, E. Tihonov-Valuță** – „Optical-electronic recognition system based on adaptive image moment features calculation”; **Nicolae Balmuş, Ion Balmuş**, lectori – „Modelarea matematică și elaborarea software-ilor pentru rezolvarea asistată de calculator a problemelor de dinamică cu multe grade de libertate”; **Ion Raru, Veaceslav Perju** – „Sistemul Informațional „Decanat” și mulți alții, pe care, pur și simplu, nu avem loc pentru a-i cita, cerându-le scuze desigur.

Precum se vede, o prestanță masivă a UTM la Conferința Internațională, precum și Expoziția „Cominfo” – dovada consistenței științifice și didactice a noastră într-un domeniu de linia întâi a dezvoltărilor contemporane.

Între 12-15 aprilie a funcționat și Expoziția specializată „Cominfo” (ediția a 14-a) având, de asemenea, un caracter internațional. În felul acesta, am avut o săptămână a tehnologiilor informaționale, fapt care a mobilizat într-un fel atenția dacă nu a întregii, atunci cu siguranță a unei bune părți a opiniei publice. Când spunem „opinia publică”, subînțelegem desigur și specialiștii în TIC, dar și nespecialiștii, pentru că aceștia din urmă sunt utilizatori și ei, pe cât se vede, constituie deja o mare masă de oameni, care se tot extinde,

Dar cifra de 931 de companii care funcționează la noi acum în domeniul tehnologiilor informaționale chiar că impresionează.

Conferința a fost organizată de o instituție publică – „Moldfonet”, sub egida Ministerului Dezvoltării Informaționale, AȘM și a Centrului de Comunicații Speciale. La lucrări au participat peste 150 de reprezentanți ai diferitelor structuri de stat sau de afaceri din republică, precum și specialiști din **Germania, Belgia, România, Rusia, Ucraina**.

Doctori habilitați la UTM

S-a născut la 1 iulie 1938 în satul Brânzeni, raionul Edineț. În anul 1962 a absolvit Universitatea de Stat din Chișinău. Facultatea de Fizică și Matematică. În 1968 a absolvit studiile postuniversitare la Institutul de Fizică Aplicată (IFA) al AȘM din Chișinău. Deține gradul de doctor habilitat în științe fizico-matematice și este laureat al Premiului de Stat în Științe Tehnice.

„Efectele cinetice ale Bi cu impurități acceptoare” este denumirea tezei de doctor pe care a susținut-o la Institutul de Fizică și Semiconductoare (IFS) din Novosibirsk, Rusia în 1971. În timpul cercetărilor științifice a elaborat tehnologia de pregătire a microcristalelor calitative ale aliajelor de Bi puternic dopate cu impurități de tip acceptor și donor. Ca urmare, a fost lărgită regiunea de solubilitate a impurităților în Bi, confirmată prin brevete de invenții ale URSS. În aceste aliaje au fost depistate un șir întreg de anomalii cinetice și termoelectrice de tip variației duble a coeficientului termoelectric (T,C) în funcție de variația temperaturii și concentrației de impurități. În prezent o atenție deosebită se acordă obiectelor nanometrice a fibrelor subțiri din semimetale în izolație de sticlă.

Și-a continuat domeniul de cercetare în fizica corpului solid. Studiile și cercetările migăloase s-au încununat cu succes în 1995 prin susținerea tezei de doctor habilitat „Studiul complex al proprietăților semimetalelor” la Institutul de Fizică Aplicată al AȘM. Semimetalele reprezintă obiecte care au însușiri parțial metalice, parțial semiconductoare. Acest material are un spectru energetic complicat. Dispune de o întrebuintare largă în industria de

Pavel Bodiul

răcire, precum și de însușiri termoelectrice însemnate care pot fi pe larg utilizate în practică.

Dl **Pavel Bodiul** îndeplinește funcția de cercetător științific coordonator la Institutul de Fizică Aplicată al AȘM. De-a lungul activității științifice a lucrat asupra a zeci de lucrări științifice, astfel încât a acumulat pe parcursul anilor o vastă experiență profesională demnă de mândrie și laudă. A publicat peste 150 de articole științifice în țară și peste hotare, peste 50 de teze ale referatelor și susținerilor la conferințe inclusiv internaționale și 3 monografii: «Слабовырожденные системы под влиянием внешних воздействий», «Полуметаллы и узкозонные полупроводники», «Электронные свойства полуметаллов и полупроводников». Deține 15 brevete de invenție. A participat la nenumărate expoziții de invenții la care a devenit deținător al mai multor premii și medalii: Premiul de Stat al Republicii Moldova în știință și tehnică, 1989; Laureat al Premiului Fundației Soros, 1993; Medalia de Bronz, Salonul Mondial de Inovații, Cercetări și Tehnologii Noi „Bruxelles Eureka 2001”, Bruxelles; Medalia de Argint, „Salonul Internațional de Inovații 2002”, Geneva. Domnia sa îndeplinește și statutul de executant prin participări la diverse proiecte științifice de cercetare internaționale (INTAS, NATO, UNESCO etc.). Aportul dlui este incontestabil în participarea în proiectele: „Synthesis of nanostructures based on Bi and Bi-Sb and the investigation of the electronic transport over a wide range of temperatures, magnetic field and defor-

mations” (2001-2003) și “Thermoelectric and Aharonov Bohm oscillations in Bi and it is alloys quantum wires” (2004-2006).

Domnului Pavel Bodiul i-a reușit să combine activitatea științifică cu cea didactică. Începând cu anii 80 începe activitatea didactică ca profesor universitar la institutul Pedagogic „Ion Creangă” la Facultatea de Fizică și Matematică, apoi la UTM la Catedra de Fizică, în calitate de profesor de fizică generală. Din anul 1998 predă la Catedra Sisteme Optoelectronice a FRT cursurile “Fizica corpului solid” și “Materiale și componente în electronică” la anul IIIU.

Sub conducerea doctorului habilitat și profesorului universitar Pavel Bodiul în prezent lucrează asupra tezelor de doctor 5 persoane.

Doi doctoranzi urmează să susțină tezele în decursul anului 2006-2007. Unul dintre candidații de la UTM este tânărul doctorandă **Ana Turcan**, absolventă a FRT. Dumneaei activează în cadrul IFA și lucrează asupra tezei de doctor cu tema “Fibre semimetalice în izolație de sticlă”. Sub îndrumarea conducătorului științific P. Bodiul dânsa studiază fibrele semimetalice în izolație de sticlă, necesare în industria de răcire.

Este îmbucurător faptul că și mulți studenți sunt pasionați de obiectele și domeniul de cercetare al profesorului P. Bodiul. Numai în acest an de învățământ 14 candidați vor susține tezele de licență. Deosebit de interesați față de materia predată par a fi și studenții din Grupa de Elită din anul IIIU, FRT. Însă lipsa unor laboratoare înzestrate cu utilaj performant, reduce din elanul multor doritori de a continua cercetările științifice. Pentru un student de la “Sisteme optoelectronice” este important de a cunoaște și a se aprofunda în domeniul opticii, care de fapt este un compartiment al fizicii corpului solid. De aceea, fiecare viitor specialist trebuie să parcurgă cursul de fizică a corpului solid, formarea corpului solid, însușirile și principiile acestuia și abia după aceasta se pornește la studiul implementărilor rezultatelor obținute din cursul fizicii corpului solid.

În prezent, multe dintre realizările științifice ale D-sale, doctorul habilitat le predă cu plăcere studenților săi. Căci, după cum e și firesc, autoritatea sa de savant, nu apasă, din contra, exaltează aula studentească. D-sa caută să abordeze tehnici de predare-învățare cât mai eficiente. Adeseori îi găsește pe studenți încă timizi la începutul anului de învățământ, ca până la urmă să devină cu toții ștutori și domici de noi și noi cunoștințe.

Știri

FEn. Teză de doctor habilitat

Recent, dl **Iurii Kiseliiov**, prof. univ., interimar la Catedra “Electroenergetică”, a susținut teza de doctor habilitat în științe tehnice cu tema: “Studiul și elaborarea tehnologiei și a utilajului de tăiere a metalelor cu arcul de plasmă la polaritate inversă”. Susținerea tezei a avut loc în cadrul Consiliului Științific Specializat DH31050301-01 la Specialitatea Științifică 050301 “Procedee și utilaje de prelucrare mecanică și fizico-tehnică” de pe

lângă Facultatea Inginerie și Management în Construcția de Mașini a UTM. Președinte al Consiliului a fost dl **Petru Stoicev**, conf. univ., dr. hab., șeful Catedrei “Mașini și Sisteme de Producție”, FIMCM, secretar dl **Valeriu Goncareuc**, conf. univ., dr., Catedra “Alimentări cu Căldură și Gaze, Ventilare”, FUA. În calitate de membri ai Consiliului Științific Specializat au fost d-nii: **Valentin Musteață**, membru corespondent al AȘM, prof. univ. dr. hab., UTM; **Dorin Dehelean**, prof. univ. dr. ing., director general, Institutul de Sudură și Încercări Mecanice, Timișoara, România și **Ion Safronov**, prof. univ. dr. hab., Institutul de Fizică Aplicată, AȘM. În calitate de

referenți oficiali au fost d-nii: **Sergei Dresvin**, acad., Academia Electrotehnică, prof. univ., dr. hab., Universitatea Tehnică de Stat din Sankt Petersburg, Rusia; **Kiril Vasilev**, prof. univ., dr. hab., director adjunct pentru știință, Institutul “ВНИИавтогенмасш”, Moscova, Rusia și **Veaceslav Dziuba**, acad., Academia de Inginerie, prof. univ., dr. hab., Universitatea de Stat “B. Дзали”, Lugansk, Ucraina.

Dl **Kiseliiov** ne-a mărturisit că lucrarea care i-a adus titlul de doctor habilitat a meritat cele două decenii de muncă perseverentă. Ideile Domniei Sale și-au găsit aplicare largă în practică. Deține un șir de brevete de invenții, iar diverse

întreprinderi metalurgice, chimice și de construcție a mașinilor din R. Moldova, Ucraina, Belarus, etc. lucrează conform metodelor elaborate de dânsul. Este vorba de tăierea metalelor obișnuite, precum și a metalelor de grosimi mari, a metalelor inoxidabile.

De menționat că dl **Iu. Kiseliiov** activează în cadrul UTM de 38 de ani. De-a lungul anilor sub conducerea științifică a dumnealui, teze de doctori în științe au susținut discipolii, astăzi colegii de breaslă, d-nii **Tudor Stanciu**, prodecan, FEn, conf. univ., dr., **Ion Proțuc**, conf. univ., dr., șeful Catedrei “Electroenergetică” și **Victor Pogora**, conf. univ., dr.

Grupe fruntașe

La începutul semestrului doi al anului universitar 2005-2006, prodecanul FCGC, dl **Alexandru Râscovoi**, ne-a recomandat grupa GTC-047 ("Geodezie, Topografie, Cartografie") anul 2U drept una dintre grupele fruntașe, adică fără nici o restanță. Ne-am convins discutând cu acești studenți. Nota medie generală pe grupă nu e mai joasă de 8 nici la o

sesiune. Absențe aproape că nu există, doar câte una pe motiv de boală.

Monitorul grupei, **Teodora Dănilă**, o domnișoară cu respect în fața colegilor, ne informează, pe drept, că frecvența regulată este condiția fără de care nu se poate obține o reușită bună.

Studenta **Ana Chirinciuc** accentuează ponderea deosebită a lecțiilor practice. Exemplele luate din realitate, mostrele prezentate de către profesori, ieșirile în teren și cunoașterea aprofundată a unor detalii din domeniul geodezic, topografic sau cartografic oferă posibilități de a te adânci în profesie, de a o deprinde.

Andrei Ungureanu, un student comunicativ, subliniază pregătirea profesională a cadrelor didactice de la facultate, în special de la Catedra "Geodezie, Cadastru și Geotehnică" (șeful catedrei, dl **Vasile Grama**, conf. univ., dr.).

Relațiile profesori-studenți, studenți-profesori sunt constructive. Nu ne ciocnim de ob-

Geodeziștii

stacole la capitolul comunicare. Există desigur și unele divergențe în ceea ce privește relația profesor-student. De exemplu, unii profesori interzic, pe drept, utilizarea telefoanelor mobile în timpul orelor, dar își permit ei înșiși să facă acest lucru. Bunele maniere nu sunt străine studenților din grupa GTC-047. Ei știu unde

este permis să fumezi și unde nu, cum să te adresezi unei domnișoare, unui profesor etc.

Studenta **Elvira Pascaru** ne informează că la calitatea studiilor generale pe grupă contribuie și activitățile extrașcolare. Toți băieții se pot mândri că au trecut Catedra Militară a UTM, iar în toamna anului 2006 o vor urma și domnișoarele din grupă. Nu e un capriciu, ne spune monitorul grupei **Teodora Dănilă**, ci o necesitate. Pregătirea profesională, cea inginerescă, ne solicită și o pregătire fizică adecvată. Căci e știut faptul că unele subdiviziuni ale Ministerului Apărării din R Moldova, cum ar fi Serviciul Topografie, sunt în căutare de specialiști pregătiți în domeniul pe care îl studiem cu ardoare, dar de la care se cere și o condiție fizică bună. Tocmai de aceea, ne spune **Teodora Dănilă**, contează înfățișarea noastră. De aici rezultă: UTM se poate mândri cu asemenea studenți și studente.

Eu, tu, el – noi toți suntem viitorul țării

Iată că sfârșitul studiilor este aproape. Anii au trecut repede și poți zice că ești de-acum inginer. Au rămas zile numărate până la susținerea tezei de licență, cursurile pe care le ai la anul V sunt o generalizare a tot ce ai învățat în acest timp.

De acum ești specialist în domeniu, dar... nu te prea simți specialist. Peste tot se vorbește, se scrie că uite noi, tinerii, vom face viitorul, de noi depinde totul și te ia groaza, „cum să depindă totul de mine, păi eu nu știu ce să fac și cum să fac?”

Apoi vei mai zice că nu sunt locuri de muncă la specialitatea ta sau, dacă sunt, salariul este mizer...

Frate de studenție din anul V, mâine ești absolvent, nu dispera! Cât nu e târziu, recuperează tot ce ai pierdut în acești ani, poate un curs sau altul a fost neglijat, poate ai fost bolnav sau calitatea predării a fost proastă.

În rest cred că totul se va aranja. În prezent în Republica Moldova, de bine – de rău, se redeschid unele întreprinderi, câte puțin, dar se investește în toate ramurile economiei.

Locuri de muncă sunt! Aceasta o pot afirma sus și tare, fiindcă am văzut multe întreprinderi care duc lipsă de cadre și mai ales de specialiști cu studii superioare în domeniul tehnic.

Aceste locuri există, trebuie numai să lucrezi, însă oamenii la noi nu înțeleg că anume acum trebuie să depunem un efort pentru a ne mișca înainte.

Toți invocă același motiv, salarii mici. Dar salarii mari nimeni nu ne va da până când nu vom lucra cinstit și la noi acasă. Zic la noi acasă, fiindcă toți lucrează, acest fapt nu-l pun la îndoială, dar din păcate nu la noi acasă. Așa că tu, student la anul V, trebuie să înțelegi acest lucru: anume acum este momentul, anume acum trebuie să luăm o hotărâre decisivă, anume acum noi împreună, eu, tu, trebuie să rămânem aici, acasă.

Nu pleca peste hotare! Da, aici va fi greu la început, dar dacă tu vei pleca, atunci va fi și mai greu.

Andrei CERVENCO,
student FEN

Mâine vor ciopli lemnul, azi cioplesc eul

Specialitatea "Tehnologia Prelucrării Lemnului" de la FCGC este una relativ nouă, abia în al treilea an de existență.

Pentru absolvenții școlilor generale și liceelor din republică este o bucurie și o facilitate. Căci, până a fi creată această specialitate la UTM, doritorii de a deveni ingineri și specialiști în domeniu, erau nevoiți să facă studii în țările vecine: **Rusia, Ucraina, România**.

Pe an ce trece, contingentul de studenți aici e în plină creștere numerică (în primul an de studii, 2003-2004, au fost înmatriculați doar 6 studenți). Actuala grupă a anului IU TPL-0511 (Tehnologia Prelucrării Lemnului) numără 20 de studenți (18 băieți și 2 fete). Ea a reușit să obțină și titlul de cea mai bună în rândul grupelor anului întâi de la FCGC. Nota medie generală oscilează de la jurul lui "9". Asemenea grupe formează, zicem noi, fondul de aur al universității.

E știut însă lucrul că în reușita unei grupe contribuie mult și aportul îndrumătorului de grupă, precum și al monitorului. Căci, ce înseamnă un îndrumător? În limbajul studenților acest cuvânt este similar cu "părinte". Și când între îndrumător și studenți există o punte de legătură, atunci putem miza pe reușită.

Doamna **Tamara Țmocaliuc**, lector superior, își caracterizează discipolii doar cu cuvinte pozitive. Întâlnirile frecvente, orele educative, ieșirile la teatru, în parcurile municipiului, discuțiile personale, toate duc într-un fel la deschiderea inimilor și a cunoașterii reciproce.

Îndrumătorului, dnei **Tamara Țmocaliuc**, nu-i scapă nici o expoziție specializată de

mobilă națională ori internațională și numai-decât este prezentă cu studenții săi pentru a fi chiar la sursa de inspirație. La asemenea expoziții specializate, studenții au posibilitatea să intre în discuții cu producătorii de mobilă, să afle detalii și informații utile în ce privește tehnologia prelucrării lemnului, despre câte metamorfoze suportă o bucată de lemn până ajunge scaun, masă etc.

Cuvinte de laudă referitor la grupa sa are și monitorul **Octavian Captari**. – Toți colegii mei sunt călăuziți doar de gândul permanent al studiilor. Acest gând ne-a și coalizat într-o strânsă prietenie și colegialitate frățască pe care sperăm s-o păstrăm intactă până la sfârșitul studiilor. Băieții au simțul cavaleriesului, al bune educații față de cele numai două domnișoare ale grupei. În grupa noastră, continuă Octavian, problema frecvenței la lecții nu se pune, îndeosebi la lecțiile practice.

Cu ce se ocupă ei în timpul de după lecții?

În primul rând avem de realizat multe desene tehnice. Exactitatea, măsurările de 7 ori pe un loc sunt niște criterii de bază fără de care nu putem progresa. Pe toate, le facem cu mare mîgălă, ne spune studentul **Igor Crețu**.

Monitorul grupei ne mai comunica în plus că unii dintre colegi găsesc necesar să-și lărgească mai mult paleta ocupațiilor. De exemplu, studentul **Arcadie Fisticianu** face Catedra Militară, **Marina Degteariova** este membră a echipei municipale de TVC, **Alexandru Forța** este dansator în Ansamblul de dans popular "Tineretea" al UTM, iar **Natalia Chitoroga** și **Marina Degteariova** – membre ale echipei de volei a UTM.

O grupă activă, fără îndoială. Mâine vor ciopli lemnul... azi cioplesc eul.

De la studenți adunate și înapoi la studenți date (cântece studentești)

Studentul amoretat

*Iar se clatină laița și nu pot să adorm,
Is tot cu gândul la tine și prin vis și prin somn,
Umbre lungi și bizare trec prin geamuri ușor
Cântă roțile-n grabă dor-dor-dor,
dor-dor-dor...*

*Eu de fete frumoase-s protejat prea ușor,
Că-s departe de mine – pân-la lună la nori,
A lor zâmbete calme-s spulberate de vânt,
Numai tu lângă mine pe pământ, pe pământ,
pe pământ, pe pământ...
Trenu ruta măsoară: ce-i pasă lui... e un tren,
Eu de tine-s departe și pe tine te chem,
La fereastră e noapte, căi ferate pustii,
Te aștept zi și noapte ca să vii, ca să vii,
ca să vii, ca să vii...*

Student rătăcitor

*Să ședem pe scaune, să meditam,
Despre flori, ochi albaștri să cântăm,
Despre munți, păduri și lacuri, și câmpii,
Despre păsări ce vorbesc prin colivii.
Of, drăguțo, sunt un mare nătărău,
Mă achit și-ndată plec în Peru eu,
În Peru-Peru voi petrece, voi trăi
Și corăbii pe țărîm voi întâlni,
Pe Amazonca cea albastră voi pluti
Și-un bizon frumos eu voi pocni,
Din pielea lui pantaloni îmi voi croi,*

*Că-mi trebuie pentru a călători
Și din trib o indigenă-mi voi găsi
Și gospodărie noi vom încropi
Cu ea împreună la soare-om bronza
Și prin golfuri în doi vom înota...*

Ochii negri

*Negrii ochișori, ochi înflăcărați,
Ochi pasionați și prea minunați,
Cât eu vă iubesc și de voi mă tem,
Cred că v-am văzut dintr-un rău îndemn.
Ochi fermecători ce străpung mereu
Văd în voi un doliu sufletului meu,
Văd în voi un foc, foc triumfător
Ce mi-a ars cumplit sufletul de dor.
Dar eu nu regret și nu sunt nici trist,
Eu sunt realist și sunt optimist,
Tot ce am mai scump, fără echivoc,
Totul aș jertfi ochilor de foc.
După obicei, pur moldovenesc,
Fără vinișor nu pot să trăiesc,
Fără ochișori nu pot să exist,
Fără de amor aș fi foarte trist.
Negri ochișori, ochi înflăcărați,
Ochi pasionați și prea minunați,
Cât eu vă iubesc și de voi mă tem,
Cred că v-am văzut dintr-un rău îndemn.*

Ilie BOTEZ,
prof. int., dr.

Da, există acum un asemenea forum. E bine să precizăm, mai întâi, explicația termenului „forum” – din latină, chiar în forma sa neschimbată, înseamnă, precum atestă dicționarul „Latin-român” – piață publică. În Roma antică, în piața publică (forum) aveau loc diferite manifestări și se judecau procesele. Astăzi, prin noțiunea „viață publică”, în sens figurativ, se subînțelege... a participa la viața publică.

Prin urmare, studenții sunt chemați la o participare mereu mai activă la viața publică. Sau, pe de altă parte, în condițiile democrației în dezvoltare, ei înșiși se autoorganizează pentru a se implica în treburile publice, în primul rând, în problemele tineretului studios.

Așa se face deci că sâmbătă, 8 aprilie, în sala de ședințe din impozantul edificiu al Guvernului RM din Piața Marii Adunări Naționale s-au adunat studenții cei mai activi socialmente, precum și rectori ai instituțiilor de învățământ superior, dar și reprezentanți ai unor colegii din republică. Au venit la Forum și miniștri, șefi ai unor instituții adiacente cu entitatea studentescă. A găsit necesar să fie de față și dl **Vasile Tarlev**, Prim-ministrul Republicii Moldova.

Ediția I a FNSM a fost moderată, firește, de studenți. Agenda a fost construită original: expunerea subiectului și discuții asupra lui; alt subiect cu discuții. Primul subiect – „Procesul de la Bologna: realizări, responsabilități și perspective” a fost prezentat de dna **Viorelia Bătrânc-Moldovan**, viceministru al Educației, Tineretului și Sportului. Ce acțiuni s-au întreprins în cadrul Procesului Bologna? Dna viceministru a enumerat un șir de acțiuni importante în acest sens. A fost deja adoptat un sistem bazat pe două cicluri de învățământ. La UTM, de exemplu, avem: ciclul I (licența) – 4 ani (la unele specialități – 5 ani); ciclul II (masteratul) – 1 an.

S-a instituit Sistemul european de credite transferabile (ECTS).

Se aplică tot mai larg instruirea continuă.

Se extinde aplicarea principiului de participare a studenților la guvernarea instituțiilor de învățământ superior.

Se aplică din ce în ce mai larg principiul de sinergie între studii și cercetarea științifică a studenților.

Forumul național al studenților din Moldova (FNSM)

Se introduce Sistemul de Management al Calității (SMS) în învățământul superior.

Promovarea mobilității studenților și profesorilor.

Procesul Bologna prevede sistemul diplomelor comparabile între țările europene.

La forum s-a accentuat necesitatea unei autonomii universitare mai pronunțate, fapt ce va amplifica în măsură sesizabilă multe aspecte ale calității învățământului superior.

Studenții au pus destule întrebări la subiectul dat, au luat cuvânt la tribună. În particular, s-a accentuat necesitatea aplicării cât mai îndrăznețe a anchetelor (sondajelor) anonime, fapt ce mobilizează profesorii, mai ales cei tineri, la o predare mereu mai calitativă. Atare sondaje activează rectoratele, decanatele, catedrele la rezolvarea multor momente ce frânează / blochează anumite aspecte în urcușul instituției de învățământ pe noi trepte de progres.

Forumul a cerut studenților să părăsească definitiv și irevocabil, cum se spune, terenul pasivității la adunări, în organizațiile care sunt

create pentru tineret și să fie activi, tot mai activi pentru a acumula astfel o anumită experiență de socializare încă pe băncile facultății, iar mâine, deja ca specialiști, să se implice cu responsabilitate de cetățean în viața publică pentru a rezolva cât mai just probleme ce apar. Atmosfera democratică din universități și din societate permite și cere dezvoltarea unui asemenea activism din partea studenților.

Pe agenda Forumului a fost inclus și subiectul „Asigurarea obligatorie de asistență medicală: modelul sistemului și impactul asupra tineretului studios”. Subiectul a fost prezentat de către dl **Mircea Buga**, prim-vice-rector al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Studenții au aprobat ideea acestui sistem de asigurări medicale obligatorii, care deja se aplică la noi. Cu toate acestea, ei au expus și anumite critici cu privire la unele laturi organizatorice din domeniu.

Destul de pregnant a fost interesul manifestat la Forum față de „Clubul primilor miniștri din rândurile tineretului”. Prezentatoare

a fost tocmai o studentă de la UTM, dra **Maria Cova**. Clubul ajută foarte mult la maturizarea civică a studenților. El asigură o circulație transparentă și intensă a informației între organele de conducere ale RM (Guvern, ministere, departamente, agenții etc.) și tineri.

O bună experiență a împărtășit la Forum studentul **Bejenaru** de la ASEM cu privire la Senatul studentesc. Acest Senat este o bună școală de socializare a studenților, rezolvă o mulțime de probleme privind viața studentescă: studiile, frecvența, distracțiile, dezvoltarea mass-media, căminele etc.

Studenții au întrebat dacă statul va trebui să întreprindă niște măsuri în vederea stabilizării unui anumit echilibru între numărul necesar de cadre pe specialități și numărul de studenți la respectivele specialități în universități. Problema prezintă un interes acut în societate, deoarece este legată de dorința tineretului de a studia la cutare sau cutare facultate, ignorând saturația de specialiști în domeniul dat. Dar studenții au fost, pe drept cuvânt, satisfăcuți să audă răspunsul oficial al ministerului respectiv că nu poate exista la noi nici o îngrădire a dreptului oricărui tânăr, absolvent din învățământul preuniversitar de a-și urma studiile la universitatea / facultatea aleasă.

Prim-ministru RM, dl **Vasile Tarlev**, i-a sfătuit părintește / prietenește pe studenți să-și dezvolte în sine spiritul cetățesc / patriotic și în acest context să poată comensura cerințele lor de ordin financiar / material cu posibilitățile economice ale țării la momentul dat, cu realitatea zilei. Pe aceeași linie a răsunat chemarea premierului la educație profundă în spiritul muncii, astfel ca să construim „Europa” mai întâi aici, acasă, până a fi ajuns în Uniunea Europeană, încotro de fapt și pe bună dreptate noi tindem.

Procesul Bologna pentru noi este calea aleasă cu toată hotărârea și trebuie să muncim acum cu mai mulți sortți de izbândă pentru a implementa cu eficiență maximă exigențele ce ne revin.

Forumul Național al Studenților din Moldova, ediția I, a demonstrat că studențimea noastră poate deveni o bună forță socială, aducându-și un aport însemnat la dezvoltarea societății noastre pe toate planurile.

TVC-2006: finala

Au pătruns în finală 4: FCIM, FIMM, FEN și FRT. Asta ca informație. La analiză e mai greu. Dar să pornim de la absolutul „Trebuie sau nu trebuie?”. Trebuie, desigur, căci e un mijloc educativ cu multe aspecte-TVC. Chiar am căutat să contabilizez într-un fel: costume, măști, diferite decoruri, materiale, uniforme, echipe, lozinci; apoi creația diferitelor piese, scheciuri, versuri, melodii; apoi repetițiile cu punerile în scenă a tot ce ai creat pe hârtie... Și toate acestea paralel cu studiile, deci rupe timp serile din somn, odihna recreativă. Fără îndoială, cere efort-efort TVC-ul. Așa că din acest punct de vedere să fim drepte, studenții-echipele au muncit, au cheltuit forțe fizice, spirituale și... materiale.

Dacă ar fi numai pe asta... Noi doar trebuie să vedem ce-a ieșit în rezultat. Acesta contează. Doar nota se pune nu pentru cantitatea de energie ce o consumi la studiul temei „X”, ci pentru calitatea cunoașterii acelei teme „X”.

O spun cu satisfacție, la acest TVC-finală am văzut-auzit sclipiri inteligente. Doar umorul e inteligentă – trebuie să o spunem profesoral.

Studenții au pus destule întrebări la subiectul dat, au luat cuvânt la tribună. În particular, s-a accentuat necesitatea aplicării cât mai îndrăznețe a anchetelor (sondajelor) anonime, fapt ce mobilizează profesorii, mai ales cei tineri, la o predare mereu mai calitativă. Atare sondaje activează rectoratele, decanatele, catedrele la rezolvarea multor momente ce frânează / blochează anumite aspecte în urcușul instituției de învățământ pe noi trepte de progres.

Forumul a cerut studenților să părăsească definitiv și irevocabil, cum se spune, terenul pasivității la adunări, în organizațiile care sunt

create pentru tineret și să fie activi, tot mai activi pentru a acumula astfel o anumită experiență de socializare încă pe băncile facultății, iar mâine, deja ca specialiști, să se implice cu responsabilitate de cetățean în viața publică pentru a rezolva cât mai just probleme ce apar. Atmosfera democratică din universități și din societate permite și cere dezvoltarea unui asemenea activism din partea studenților.

Pe agenda Forumului a fost inclus și subiectul „Asigurarea obligatorie de asistență medicală: modelul sistemului și impactul asupra tineretului studios”. Subiectul a fost prezentat de către dl **Mircea Buga**, prim-vice-rector al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Studenții au aprobat ideea acestui sistem de asigurări medicale obligatorii, care deja se aplică la noi. Cu toate acestea, ei au expus și anumite critici cu privire la unele laturi organizatorice din domeniu.

Destul de pregnant a fost interesul manifestat la Forum față de „Clubul primilor miniștri din rândurile tineretului”. Prezentatoare

Am notat bancuri-situații reușite mai mult sau mai puțin și la echipa FIMM „Horsepower” („Cal-putere”). De exemplu, afișarea portretelor „**Ion Bostan**”, „**Ion Stratan**”, „**Sergiu Andronic**”, „**Ion Balmuș**” și „**Vasile Cartofeanu**” (rectorul și 4 decani implicați în finala TVC), astfel că echipa se ruga în genunchi... ba de burse, ba de anumite facilități la studii, ba de mobilă în cămine etc.

Au fost momente destul de reușite și la echipele FEN și FRT.

A dispărut „alcooolul” și „sexul trivial” – teme debordante, fapt ce denotă că unele critici aduse la diferitele adunări, ore educative, precum și pe paginile „Mesagerului Universitar”, au dat efect. Acum TVC-ul a evidențiat o anumită maturizare civică: umorul tocmai atunci are o putere mai mare, când atacă metehne sociale, iar în cazul studenților, când atacă tocmai destulele metehne... studentești. Cine râde de sine (autoironia), este mai sigur pe situațiile vieții. Dar la capitolul inteligență, subtilitate, gust mai avem de lucrat.

TVC-ul nostru are prea multă trivialitate uneori extragrosolană. De exemplu, urmărit de poliție, un „băietan” în fuga lui dă de o „babă”, la care cere salvare. „Baba” își ridică poala lungă, „ascunzându-l” acolo pe fugar. Poliția trece, bineînțeles pe lângă... și fugarul e salvat. O trivialitate care trezește nu umor, ci deznădejde. Dar studenții echipei în cauză nu s-au oprit aici: ei au dezvoltat „subiectul”. „Fugarul” după ce ieși de sub poala „babeii” intră în „dialog” de întrebări și răspunsuri pri-

vind, vă închipuiți! detalii anatomice din corpul uman al „babeii”.

Vai de mine și de mine! Oare să nu înțelegă un tânăr de facultate că există totuși o măsură: ce se poate și ce nu în „analiza” anatomică a părților corpului omenesc, chiar și în sens umoristic?! Momentul dat deveni, desigur, și mai deznădejde...

Bazându-mă pe umorul reușit, care, precum spuneam, s-a manifestat în destul de multe momente, pot afirma că există băieți și fete între TVC-iști, care au gust și spirit. De ce n-ar fi ei „cenzura” trivialităților?

Sau poate că sindicatul (președintele comitetului sindical-studenți, dl **Anatol Alexei**) ar organiza cu mai multă exigență repetițiile, astfel ca acolo încă să se facă o curățare mai inteligentă.

Juriul a plasat pe drept pe locul I echipele de la FCIM și FIMM. Dar și echipele de la FEN și FRT au locuri bune, doar au fost finaliste.

Rectoratul UTM, ca sponsor permanent al TVC-ului, a premiat toate cele patru echipe cu câte **o mie de lei**. E un gest bun... umoristic.

Despre publicul studentesc trebuie spus că reacționează extragălăgios, considerând, pe cât se vede, că cine va striga mai tare echipa sa, acela va câștiga.

Rămânem cu speranța cizelării continue a TVC-ului la UTM, pentru că avem cu ce: sindicat, ore educative, regizori-amatori cu gusturi bune și mulți studenți cu inteligență vădită. Se va putea cizela și echipa, și publicul, numai să vrem...

Știri

FRT. Conferința națională de Telecomunicații, Electronică, Informatică

Dl **Serghei Andronic**, președintele comitetului de organizare, decanul FRT, ne-a comunicat că în zilele de 19-20 mai UTM, în colaborare cu AȘM, cu susținerea Ministerului Educației, Tineretului și Sportului, a Ministerului dezvoltării Informaționale și a SA „Moldtelecom”, organizează în incinta FRT și cu concursul organizatoric al acesteia Conferința Națională de Telecomunicații, Electronică și Informatică (CNTEI – 2006). Conferința va aborda aspecte privind noile realizări în domeniile: telecomunicații, calculatoare și informatică, sisteme electronice, optoelectronice și informaționale, management și marketing în telecomunicații, electronică și informatică, tehnologii noi de instruire a cadrelor ingineresti.

Limbile de lucru la conferință: română, rusă, engleză. Lucrările acceptate vor fi publicate într-o culegere cu indice ISSN.

Sponsorii conferinței: SA „Moldtelecom”, Concernul „Inforbusiness Center”, „MCS Computer Center”.

FIMM. Accesați site-ul catedrei UTI

Dl **Mircea Bernic**, șeful catedrei Utilaj Tehnologic Industrial (UTI), conf. dr., ne comunică o veste bună, cum că a plasat în internet un site al catedrei. Ce va fi pe acest site? Istoricul catedrei, specialitățile (4 la număr), având și caracteristicile lor. Apoi, planurile și programele de învățământ, laboratoarele catedrei (7 la număr), informații despre colaboratori.

Pe site vor apărea neapărat cursurile de lecții, fapt foarte necesar pentru studenți în împrejurarea că biblioteca nu are numărul necesar al cărților respective. Studenții vor avea pe site și indicații metodice pentru lucrările practice și de laborator.

Pe site a fost fixată și rubrica „Actual pentru studenți”. Aici se va citi „Ghidul studentului”, vor fi inserate și temele proiectelor de diplomă, subiectele examenelor de licență, „Codul de onoare” al studenților” etc.

Dl Bernic subliniază că site-ul va fi de mare folos, mai întâi, pentru studenți. Cei mai mulți dintre ei au calculatoare personale conectate la internet. Dar cine nu are, va beneficia de serviciile Centrului de calcul de la facultate și ale „Internet-cafe”.

Site-ul catedrei se va completa mereu.

Design și tehnologii poligrafice la FIU

Poligrafia este un domeniu de activitate determinat de cumularea a multiplelor interacțiuni economice și sociale. Era deci, inevitabilă remarcarea ei în cadrul activității de pregătire a cadrelor în domeniul poligrafic în R. Moldova. Necesitatea pieței în specialiști pregătiți, solicitați de către întreprinderile din domeniu ce și-au dorit și își doresc în continuare împlinirea personalului implicat în fabricație, grație calităților lor de flexibilitate în adaptare, percepție și implementare a noilor tehnologii, au determinat în mare parte deschiderea specialității „Tehnologii poligrafice” în anul 1998, în cadrul Catedrei „Bazele Designului și Creației Tehnice” a facultății Industria Ușoară la UTM. Extinderea activităților specialității, necesitățile pieței, promovarea a trei promoții, susținerea incontestabilă a decanului **Constantin Spănu** și a **Senatului UTM** au determinat constituirea la **22 septembrie 2005** a noii catedre specializate în cadrul Facultății Industria Ușoară numită „**Design și Tehnologii Poligrafice**”. Activitatea promulgată este remarcată de ambianța deosebită ce domină la catedră fundamentată pe înțelegere, sprijin, îndrumarea deosebit de competentă de către predecesorii celor ce ieri erau studenți ai acestei specialități, astăzi sunt pe post de colegi. Sunt menționate contribuțiile pedagogice ale cadrelor didactice, a căror insistență, profesionalism, încredere și dăruire sunt apreciate de către studenții acestei specialități. Reproducerea imaginii noii catedre ar fi imposibil de conceput fără marcarea nominală a celor ce muncesc cu abnegație zi de zi: **I. s. N. Marcenco** – titular al disciplinei *Imprimare offset, Tehnologii poligrafice*, **m. Vl. Moroz** – *Tehnologia obținerii formelor poligrafice*, **I. s. N. Lavrisi** – *Procese de fabricație în poligrafie*, **I. s. L. Marcovici** – *Metrologie, standardizare și controlul calității în*

poligrafie, **I. s. L. Covali** – *Poligrafie generală*, **I. a V. Ciubotaru** – *Procese editoriale, Istoria poligrafiei*, **I. a V. Lisnic** – *Utilaj în industria poligrafică, Sisteme automatizate în poligrafie*, **I. a Al. Osoba** – *Proiectare artistică asistată de calculator, Proiectarea întreprinderilor poligrafice*, **I. a M. Buciuceanu** – *Studiul materialelor poligrafice, Procese de broșare – co-*

partare, **I. a Al. Zapșa** și **I. u. Al. Botezat** – *Design în poligrafie și Procese de machetare computerizată*, **I. a J. Caraulan** – *Tehnologii informaționale aplicate, etc.*

Constituirea catedrei a fost salutată și înalt apreciată și de către studenții specialității, constituind un mijloc de motivare și intensificare a activităților didactico-metodice în

vederea asigurării și îmbunătățirii continue a calității lor. Un argument și un bun exemplu în acest sens îl servește implicarea activă prin participarea la conferința tehnico-științifică a doctoranzilor și studenților, a studenților și cadrelor didactice ale specialității „Design și Tehnologii Poligrafice”, ediția 2005, cu abordarea unor probleme de mare actualitate în poligrafie, care au prezentat interes pentru mulți dintre participanți. Printre studenții cu cea mai activă și actuală abordare au fost remarcați: **E. Petrova, E. Petrovici, E. Romanova, A. Reabcova** – gr. *DTP-042*, **Al. Șevțov** gr. *TP-031*.

Oportunitatea obiectivelor facultății privind pregătirea specialiștilor, inclusiv în domeniul poligrafic este argumentată și susținută cu promptitudine și de către producători, manifestată prin contribuțiile privind asigurarea desfășurării practicilor de inițiere în specialitate și de producție în cadrul întreprinderilor, precum și desfășurarea unor lucrări de laborator ce necesită cunoașterea utilizării utilajelor de performanță utilizate în poligrafie. Printre cele mai receptive s-au dovedit a fi **Combinatul Poligrafic** în persoana dlui director – **Ctitor Tudor**, „*Amprenta - Foil*”, „*Financial Papers*”, *Editura „Universul”* etc.

Fiind încă la început, catedra și studenții specialității sunt orientați în materializarea obiectivelor de constituire și dotare a unui laborator cu mijloace de control a calității produselor poligrafice, mijloace de studiu a materialelor poligrafice, mijloace de implementare a tehnologiilor digitale ce le-ar oferi posibilitatea extinderii arealului de cercetare.

Viorica SCOBIALĂ,
Viorica NĂSTAS

Îndrumătorul de grupă

Conform Hotărârii Senatului UTM din 24 ianuarie 2006 “Cu privire la decernarea premiilor Senatului pe anul 2005 pentru munca de cercetare și pe anul universitar 2004-2005 pentru munca de educație” la compartimentul “Cel mai bun îndrumător de grupă academică al anului universitar 2004-2005”, au obținut Premiul de gradul II (câte 300 de lei) și Diplome de gradul II în calitate de îndrumători de grupe și două doamne de la FIEB. Este vorba de dna **Lidia Iarmaliuc**, inginer programator, Catedra Economie și Management în Construcții (șeful catedrei, dl **Grigore Vascan**, conf. univ., dr.), în calitate de îndrumător al grupei EMC-0411, și de dna **Angela Deliu**, lector superior, Catedra Economie și Management Industrial (șeful catedrei, dl **Valentin Sverdluc**, conf. univ., dr.), în calitate de îndrumător al grupei EMI-043.

Dna **Lidia Iarmaliuc** s-a născut pe 13 decembrie 1950 în satul Crocmaz, raionul Ștefan Vodă. În anul 1974 absolvă Facultatea de Economie a Universității de Stat din Moldova și tot în acest an se angajează la Universitatea Tehnică a Moldovei, la FCGC. Odată cu formarea FIEB, desigur, a ales să rămână alături de colegi și mai ales de discipoli. În cele peste trei decenii de activitate la UTM, dna **Lidia Iarmaliuc** a acumulat o experiență vastă în îndrumarea multor grupe de studenți. Tocmai de aceea de fiecare dată când i se propune să ia o grupă sub îndrumarea sa, nu ezită nicidecum. Munca educativă cu cei 34 de studenți nu e deloc ușoară. Însă, precum e știut, fiecare îndrumător dispune de metodele și tacticile personale în acest sens. Dacă dorești cu adevărat ca o grupă să obțină un bun nivel al reușitei, trebuie să-i ții permanent în vizor, să ai grijă, ne mărturisește dna **Iarmaliuc**. Până la urmă, succesul aparține nu doar dumeaiei, crede ea, ci și grupei. Însăși dna **Iarmaliuc**, fiind o fire sensibilă un bun psiholog, a

stabilit un contact strâns chiar de la începutul anului de învățământ. Sfaturile permanente, discuțiile pe teme diferite, căutarea soluțiilor unor probleme, au apropiat îndrumătorul de grupă de inima și mintea studenților. Datorită muncii migăloase și răbdării, îndrumătorul de grupă **Lidia Iarmaliuc**, eforturile grupei EMC-0411 s-au soldat cu ridicarea nivelului de reușită. Dumneaei a observat că fetele din grupă sunt mai silitoare decât băieții și atunci a venit imediat cu sfaturi: ajutorul reciproc, înțelegerea, un mediu de unitate și o concurență sănătoasă, atitudinea prietenoasă a unora față de ceilalți – toate au contribuit la obținerea succesului. Îndrumătorul de grupă **Lidia Iarmaliuc** are permanent grijă și știe cum să-și organizeze discipolii, le aduce la cunoștință cele mai recente informații referitoare la procesul de învățământ, la activitățile și problemele existente în cadrul facultății.

Punctuală și meticuloasă, om care știe a calcula cu exactitate fiecare clipă, îndrumătorul **Lidia Iarmaliuc** are față de studenți o permanentă cerință: prezența la ore. Se știe doar că frecventarea orelor este în fond cheia succesului general al oricărei grupe.

Câteva cuvinte și despre îndrumătoarea de grupă, dna **Angela Deliu**. Este originară din satul Vorniceni, raionul Strășeni – absolventă a FTMI, UTM. Dumneaei face parte din cohorta tinerilor specialiști. Activează la UTM din anul 1993, inițial la FTMI, iar odată cu formarea noii facultăți – la FIEB. Din start i s-a încredințat și funcția de îndrumător de grupă. A acceptat-o cu plăcere și de fiecare dată se bucură nespuse când poate face ceva pentru discipolii săi și mai ales când își vede roadele muncii zilnice.

Preceptul educativ-pedagogic al îndrumătorului **Angela Deliu** este: conștientizarea rolului. Dacă studenții, monitorul grupei

Doamnele Iarmaliuc și Deliu

sunt conștienți de rolul lor într-o instituție de învățământ superior, în societate și respectă munca depusă de către îndrumător, de profesori în general, evident, și rezultatele vor fi pozitive. Întâlnirile individuale cu studenții nu doar în timpul orelor educative prevăzute, controlul permanent al rezultatelor la seminare și la lecțiile practice, informarea studenților despre regulamentul atestărilor, examenelor, colocviilor, discuțiile despre rolul educației prin munca pentru binele propriu și al societății, discuțiile referitoare la îndeplinirea conștientă a obligațiilor de student etc., – toate acestea vor aduce negreșit rezultate bune.

Dna **Deliu** consideră că vârsta este mai puțin importantă în funcția unui îndrumător. Totul depinde de cum te afirmi în munca. Se are în vedere nu o impunere autoritară, ci să înțelegi aievea studenții, ce gânduri, ce intenții au ei, astfel ca să-i poți orienta pe drumul corect.

Relațiile de prietenie între grupa academică și îndrumătorul **Angela Deliu** persistă și după expirarea termenului prevăzut. Unii studenți vin și acum după sfaturi. Doar un profesor bun, un îndrumător este ca o călăuză. Părinții pentru unii studenți sunt la depărtare, pe când îndrumătorul de grupă este și mamă și tată în care se investește o sinceră încredere.

Studenți exemplari

Munca zilnică aduce roade

Tudor Radilov este student în anul 2U la FEn, specialitatea “Electroenergetică”, grupa EE-042. Această grupă este recunoscută drept una dintre cele fruntașe de la facultate. Despre succesele colegilor săi, ziarul “Mesager Universitar” a publicat un material amplu în nr. 9,

noiembrie 2005. Un articol a fost dedicat și dlui **Constantin Codreanu**, lector superior, fost îndrumător al acestei grupe.

Tudor Radilov este un student exemplar, perseverent și pasionat de domeniul electroenergetic. Notele din matricolă, mai sus de “9” la toate obiectele, îi sunt cartea de vizită. Încă în anii de liceu fiind, se visa inginer în domeniul energetic, electroenergetic sau electrotehnic. Dânsul consideră că aceste domenii sunt, într-un fel anume, pilonii economiei naționale. Dorința de cunoaștere permanentă, aflarea a lucrurilor noi, îl propulsează mereu înainte.

Studentul **Tudor Radilov** participă activ la conferințele tehnico-științifice ale facultății. Cele două referate “Unele identități lactice” la matematică (conducător științific, dl **Ion Negru**, conf. univ., dr.) și “Caz deosebit la aplicarea metodelor aproximațiilor consecutive” la Bazele Teoretice ale Electrotehnicii (conducător științific, dl **Arhip Po-**

tâng, conf. univ.,) au fost publicate în culegerea de lucrări științifice ale facultății.

Tudor Radilov își face în paralel studiile în Grupa de Elită a facultății. Astfel își consolidează temeinic studiile la limba engleză și la electrotehnică.

Tocmai aceste momente i-au adus lauri de izbândă. Conform Hotărârii Senatului UTM din 24 ianuarie 2006 “Cu privire la decernarea premiilor Senatului pe anul 2005 pentru munca de cercetare și pe anul universitar 2004-2005 pentru munca de educație”, la compartimentul “Cel mai bun student al anului universitar 2004-2005”, lui **Tudor Radilov** i s-a decernat Diploma de gradul I și Premiul de gradul I în valoare de 700 de lei.

Di **Tudor Stanciu**, conf. univ., dr., prodecanul FEn, ne-a relatat că înaintarea candidaturilor celor mai buni studenți la concursurile propuse de către Senatul UTM se realizează într-un mod riguros. Fiecare catedră de la facultate înaintează candidaturile celor

mai buni studenți: care au note medii mari, participă la diverse activități extrașcolare, fac studii în grupe de elită și specializate de limbi străine, participă la conferințele tehnico-științifice studențești, au publicat articole, etc. Noi suntem mândri pentru succesele studenților noștri, numele cărora au ocupat câte o poziție din cele trei clasamente, a mai adăugat dl **Stanciu**. Numele lui **T. Radilov** se alătură altor 3 deținători ai Diplomei de gradul I de la FCGC, FCIM și FIU. Este bineînțeles o izbândă pentru facultatea noastră.

Cuvinte de laudă la adresa studentului **Tudor Radilov** are și dl **Constantin Codreanu**, fost îndrumător de grupă și profesor care le-a predat “Informatica” (în anul I) și “Metrologia” (anul II). Dumnealui a ținut să accentueze faptul că **Radilov** este un student care lucrează sistematic. Exemplul lui este demn de urmat și de către ceilalți studenți.

La Senat

Educație: studenți, profesori... societate

Preocupările referitoare la noțiunea "Educație" au constituit esența discuțiilor la ședința Senatului din 25 aprilie 2006. Raportul de bază – dl **Dumitru Ungureanu**, prorector UTM, coraport – dna **Nina Zgardan**, conf. univ., dr.

"Educația" – noțiune, s-ar putea spune, magică. Noțiune cu o multitudine de semnificații sau, astfel zis, un proces continuu, care ține toată viața. Dar pentru bunul mers al activității universitare sigur că noțiunea de "educație" este încadrată cumva într-un cod de reguli și trebuie realizată ca atare. Figura centrală întru realizarea acestui proces este îndrumătorul de grupă. La UTM avem acum 224 de îndrumători de grupă. Fiecare are o "Agendă", conform căreia realizează munca educațională, precum a spus raportorul, pe 3 direcții: a) organizatorică, b) în domeniul instruirii, c) privind morala, esteticul.

Eficiența acestei munci lasă încă mult de dorit (au fost vizate în mod special grupele anului I). Reușita este joasă și frecvența la fel. S-au adus exemplele următoare: între 48,5 la FIMCM, FUA și 80 la sută la FIU, FRT. Cităm din raport: "Îngrijorează de asemenea starea morală și atmosfera ce predomină în rândul studenților: apatie și indiferență față de studii... necunoașterea sau nerespectarea celor mai elementare norme de comportare în societate, utilizarea unui limbaj nedemn de comuni-

care... folosirea băuturilor alcoolice etc., ceea ce denotă slaba influență a cadrelor didactice, a catedrelor, decanetelor și, în particular, a Catedrei de Științe Socioumane și a Bibliotecii UTM". S-a constatat, pe de altă parte, și pe drept că îndrumătorii de grupe nu sunt instruiți și controlați. Se cere o înăsprire a cerințelor de respectare a regimului de funcționare a căminelor studențești.

Se cere accelerarea procedurii de creare a structurilor de autoadministrare sau autogestii studențești la facultăți). Se cere promovarea mai activă a **Codului de Onoare** a studenților și profesorilor. Se cere fixarea în orar a minimum 2 ore educative pe lună. Se cer instruirea și controlul activității monitorilor de grupe. Se cere o legătură mai strânsă cu părinții studenților în scopul intensificării influenței educative. Se cer organizate mai multe măsuri culturale cu studenții: întâlniri cu personalități de vază, vizite la teatre, discuții pe teme de morală etc.

Senatul a formulat un șir de obiective în activitatea Catedrei de Științe Socioumane, Bibliotecii UTM, Catedrei de Educație Fizică, gazetei "Mesager Universitar", îndrumătorilor de grupe, catedrelor de profil.

Dat fiind aria prea largă a temei privind educația, Senatul UTM va continua dezbaterile și în ședința sa din luna mai a.c.

Catedra de Enologie – formare continuă

Dl **Anatol Bălănuță**, șeful Catedrei de Enologie (enologie – știința care studiază tehnologia producerii și conservării vinurilor), este preocupat, desigur, de formarea inițială (studenții de azi) a viitorilor specialiști, dar și de formarea continuă (în continuare) a specialiștilor din industria vinicolă.

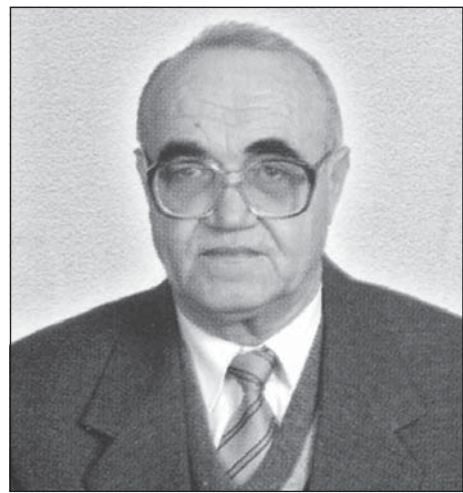
De ce formarea continuă sau reciclarea, perfecționarea specialiștilor?

Pentru că specialiștii din industrie nu pot ține pasul cu toate noutățile din domeniu, care vin și vin de la un an la altul pe linia progresului științifico-tehnic și numai o instituție bine informată, precum este catedra de specialitate, poate să-și asume acest rol. Altfel, vinificația – ramură crucială pentru economia noastră – poate rămâne iremediabil în urmă. E o chestiune și de ordin statal, căci Guvernul cere, pe bună dreptate, reactivarea mai largă și mai fundamentală a domeniului perfecționării, reciclării cadrelor, în cazul dat – din industrie și nimeni altul nu poate asigura munca didactică dată decât numai universitățile.

Senatul UTM pune permanent problema dezvoltării domeniului didactic al formării continue, iar aici anume catedrele au rolul principal, ele având sau trebuind să aibă legături strânse cu producția. Ba mai intră aici și aspectul financiar, vital pentru catedre, deci și pentru facultăți, pentru UTM în general. Vorba e că formarea continuă se face contra plată, deci pe această cale catedrele adunând banii pot să-și reinnoiască infrastructura, ridicându-și astfel mereu statutul calitativ didactic-tehnic. Ba mai este aici și momentul demografic: anii ce vin ne vor aduce din ce în ce mai puțini studenți și atunci universitatea trebuie să pună accentul tot mai pronunțat pe reciclările specialiștilor – formarea continuă.

Dl Anatol Bălănuță ne spune că pe linia formării continue Catedra de Enologie a depus eforturi susținute și a obținut formarea unui **Masterat European** – „Managementul viti-vinicol”, cu forțele comune ale unor catedre înrudite din Franța, Ucraina și, se înțelege, din Moldova. Masteratul are drept termen de studii un singur an – 60 de credite academice. Dar tocmai aici avem de lucrat pentru a mări termenul de studii până la 1,5 ani, deoarece pentru sezonul „vie-vin” ne trebuie tocmai acea jumătate de an ce cade pe perioada târzie a anului (septembrie-octombrie-noiembrie-decembrie) și deci instruirea trebuie să coincidă în timp.

În privința factorului „piață”, adică plata pentru masterat sau reciclare, la noi lucrurile merg mai greu ca în alte țări, subliniază dl

Bălănuță. Audienții caută preponderent locuri p baza finanțării de stat și nu prea vin la studii când e vorba să plătească personal sau chiar din buzunarul întreprinderii, mai ales ale celor private. Dar pentru moment Catedra nu se poate bizui chiar mult pe asemenea acumulari. Ce-i drept, viața impune concurență de calitate, inclusiv în domeniul viti-vinicol și deci cunoștințele vor fi cerute, așa că viitorul va intensifica aflulxul audienților spre studii aprofundate – reciclări spre catedrele universitare, inclusiv la enologie.

Dar. Aici intervine totuși un „dar” foarte important, revine dl Bălănuță. Este vorba de baza materială (infrastructura) actuală a Catedrei de Enologie. S-o spunem deschis, este cam slăbuță. Pentru a dezvolta dimensiunea formării continue, infrastructura (aparatură, materialele) de la Catedra de Enologie trebuie să fie mai avansate decât la orice unitate economică din industria respectivă. Altfel cum să vină specialiștii să se „perfecționeze” la catedră, unde infrastructura e mai joasă. Pentru aceasta UTM și industria trebuie să consume încă de pe acum ceva bani în scopul ridicării bazei materiale vizate, ca să avem cu ce „atrage” doritorii de perfecționare, care, la rândul lor, vor compensa cheltuielile noastre prezente. Ce-i drept, noi deja ne gândim, spune dl Bălănuță, împreună cu Agenția Agroindustrială „Moldova-vin” cum să ridicăm din ce în ce mai mult dotarea laboratoarelor noastre pentru asigurarea procesului de formare continuă – reciclări, perfecționări de cadre – la nivelul cerut în Europa. Mizaș și pe un grant internațional solid, pe banii cărui deja se cumpără utilaje moderne pentru laboratoarele catedrei. În prezent am reușit să înzestrăm laboratorul de analize organo-leptice, astfel încât profesorii francezi din vestita regiune viti-vinicolă Bordeaux, care predau acum la noi, să poată lucra în condiții moderne, similare cu cele din patria lor – Franța. Dar asta e doar o părțică din întregul care ne-ar trebui. Așa că noi ne mișcăm, spune dl Bălănuță, spre țelul asigurării cerințelor moderne de formare continuă, avem profesori care dețin bagajul de cunoștințe necesar, dar sperăm și la un ajutor mai operativ în privința bazei materiale, pe care să se poată aplica mereu mai eficient bagajul de cunoștințe profesionale.

La Consiliul de Administrație

Pe 17 aprilie Consiliul de Administrație a invitat șefii catedrelor care au adiacență cu problemele BAC-ului la UTM.

Dl **Vladimir Drăgan**, șeful Catedrei de Matematică, a informat asistența despre faptul că profesorii implicați în sfera dată au lucrat destul de intens prin metoda consultărilor, a evidențierii tematicii liceale. Însă dumnealui ca, de altfel, și alți șefi de catedră a menționat că, totuși, o parte din studenți nu manifestă

plinele de BAC. Și dl **Ion Stratan**, șeful Catedrei de Fizică, și dl **Liviu Carcea**, șeful Catedrei ILMA, au accentuat cam aceleași idei și, în special, problema frecvenței, adică a interesului studenților respectivi pentru disciplinele de BAC.

Consiliul de Administrație a găsit necesar să evidențieze eforturile responsabililor pentru campania de cazare în cămine, care iată se apropie. În acest subiect a raportat dl **Anatol Alexei**, președintele comitetului sindical studenți. Discuțiile au detaliat toate aspectele. De exemplu, criteriile pentru amplasarea în cămine a solicitanților vor fi următoarele: studenți orfani,

Bate la ușă Bac-ul

un mare interes pentru BAC. În acest sens s-au afirmat diferite idei care țin mai mult de sfera educativă. Studenții trebuie să fie convinși că în condițiile Procesului de la Bologna BAC-ul devine element absolut esențial. Nici într-o țară europeană actul de licență sau de masterat nu are pondere, dacă deținătorul acestuia nu a obținut anterior diploma de BAC.

Dna **Rodica Sturza**, șefa Catedrei de Chimie, a menționat la fel efortul profesorilor catedrei pentru instruirea adecvată a studenților care aspiră la BAC. Dânsa a evidențiat ideea că ar fi necesare anumite măsuri organizatorice în vederea formării unor grupe academice cu studenții respectivi, în cadrul cărora o anumită perioadă se vor studia doar disci-

nota medie, activități obștești, studenți din familii socialmente vulnerabile. Aceste criterii sunt necesare, deoarece, cu toate că UTM are cele mai multe locuri în căminele studențești – peste 3 mii, cererea este de asemenea dintre cele mai mari, deoarece UTM are un contingent enorm de peste 19 mii de studenți.

S-a cerut ca administrația UTM să aloce fonduri mai substanțiale pentru îmbunătățirea în continuare a confortului în cămine și, în primul rând, procurarea de mobilier.

Dl **Alexei** a expus amănunțit, pe blocuri, etaje, camere numărul de locuri și celelalte circumstanțe specifice pentru traiul studenților în cămine în anul de studii următor.

Aniversări Colegiul de Transporturi din Chișinău - 60

În iureșul înverșunat al timpului încercăm să răsfoim pagini din cartea destinului Colegiului de Transporturi din Chișinău.

Conform directivei Guvernului nr. 11989 din 12 august 1945, a fost emis ordinul Comisariatului norodnic pentru transport din RSS Moldova nr. 13 din 12 ianuarie 1946 *De organizat de la 01.02.1946 pe lângă Comisariatul norodnic pentru transport din RSS Moldovenească Tehnicumul de auto-drumuri*.

A debutat modest, cu doar o sută de elevi în patru grupe la cele două specialități: *Între-*

ținerea Tehnică și Reparația Automobilelor, Construcția și Întreținerea Drumurilor.

Cu participarea activă a învățătorilor, colaboratorilor și elevilor tehnicumul a fost reparată clădirea din centrul orașului (str. Kiev 79), unde au fost amenajate 25 de cabinete, o sală de sport, laboratoare de specialitate, ateliere, cabinete pentru lăcătuși.

Anul 1959 este remarcabil prin faptul că procesul de instruire se realizează și la secția fără frecvență.

An de an această instituție obține prestanță prin promovarea altor specialități: *Exploatarea Transportului Auto* – anul 1963, *Exploatarea și Reparația Mașinilor și Utilajului Rutier* – anul 1968, *Mașini Unelte și Scule* – anul 1986, iar din 2001 palmaresul instituției se îmbogățește cu specialitatea *Diagnosticarea Computerizată și Omologarea Transportului Auto*.

În 1972 a fost dat în exploatare un complex de blocuri pe str. Starăi 31 (astăzi Sarmizegetusa 31), dotat cu utilaj modern, mijloace tehnice de instruire și un bogat material didactic.

Prin directiva Guvernului Republicii Moldova nr. 431 din 23.06.1993 Tehnicumul de Auto-drumuri a fost transformat în Colegiul de Transporturi din Chișinău al Ministerului de Transport din RM.

În 2002 Colegiul de Transporturi din Chișinău a fost evaluat de către Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare a Instituțiilor de Învățământ din Republica Moldova. Prin Hotărârea 562 din 07.05.2003 a Guvernului Republicii Moldova, Colegiul de Transporturi din Chișinău a fost acreditat, obținând Certificat de Acreditare nr.012 din 23.05.2002.

COLABORĂRI

Colegiul de Transporturi din Chișinău, angajat într-o activitate dinamică de deschidere, acordă o atenție deosebită conlucrării cu alte instituții de învățământ înrudite din Republica Moldova și de peste hotare.

O dovadă elocventă este colaborarea cu **Universitatea Tehnică din Moldova** care se afirmă printr-o continuă activitate în organizarea conferințelor, seminarelor, cursurilor de perfecționare a cadrelor didactice.

Prin activitatea sa Colegiul de Transporturi din Chișinău este implicat în programe de colaborare cu: Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor, Agenția Moldovei Trafic Auto Internațional, Centrul de Instruire a Personalului pentru Transporturi Internaționale; Asociația AITA; Uniunea Transportatorilor și Drumarilor din Republica Moldova etc.

„Spiritualitate. Știință. Tehnică”

Genericul formulat în titlul acestei informații este unul permanent pentru conferința științifică interuniversitară, organizată periodic de Catedra de Științe Socioumane a UTM (șef dl **Mihai Braga**, conf. dr.).

Și de data aceasta la 5 aprilie a.c. filozofii, istoricii, politologii, în genere sociologii din instituțiile de învățământ superior din RM au venit cu setea ce-i caracterizează pentru a discuta problemele impuse de viața acestei sfere, mai bine zis poate, de viață în general.

De aceea, mai întâi, un cuvânt de laudă pentru catedra noastră care nu-și cruță eforturile (ele sunt destule) pentru a-și asuma această misiune organizatorică, a cărei sens are semnificații largi: întreținerea unui tonus științific viguros în lumea sociologilor de la noi; îmbunătățirea continuă a procesului didactic în aria socioumanelor; punerea unor noi semne de întrebare pentru observări-cercetări în diada, să zicem așa, „om – tehnică”, care pentru Universitatea Tehnică a Moldovei are și subtextul său aparte.

Ca întotdeauna în discuții primează filozofia, ea, probabil, impunându-se și prin caracterul generalității sale, și prin înclinația, poate chiar plăcerea, de ce nu, a oamenilor (mai ales a celor instruiți) de a reflecta.

S-au desfășurat discuții fertile în contradicțiu, întocmai (uneori) ca în „Dialogurile” anticilor filozofi, ca să se apropie cât mai mult de un oarecare adevăr...

Mai trebuie spus încă un „plus” și pentru publicarea rezumatelor (pe coperta broșurii e scris „materialele”) comunicărilor științifice. Faptul are o importanță amplificată acum pentru noi pe linia posibilităților de publicare, mai ales pentru cadrele didactice și cercetătorii tineri, aceștia având nevoie acută de „cuvântul publicat” pentru avansarea spre titlul științific sau didactic. Pentru ca cititorul să-și poată forma o cvasi idee despre caracterul conferinței, poate că ar găsi niște sugestii chiar în denumirile unor comunicări: „Filozofia și educația” de **Mihai Braga**, UTM; „Antropologia tehnicii în filozofia lui Jose Ortega y Gasset” de **Constantin Lozovanu**, UTM; „Filozofia tehnicii și problema dezvoltării omului în viitor” de **Petru Rumleanski**, ASEM; „Conștiința etnică și etnicitatea în condițiile actuale” de **Elena M. Balan**, AȘM; „Aspectul educativ al comunicării” de **Vera Gadarag**, UTM; „Corelația dintre conștiința politică și cea civică” de **Vladimir Anichin**, AȘM etc.

Și din titulatura citată a comunicărilor prezentate, și din discuțiile declanșate pe margi-

nea diferitelor teze s-a putut extrage ideea unui intelectualism viguros în frământările profesorilor și cercetătorilor noștri. Faptul bucură.

Cu toate acestea exprimăm aici și o anumită îngrijorare. Bine, dar unde sunt studenții?

„raie”, unde intrăm „noi”, dar și „ei – studenții”, cărora noi le „predăm”. Noi doar vrem să „umanizăm” mereu și mereu studenții „tehnicști”.

E tocmai „adaosul”, pe care cred că ar fi trebuit să-l cuprindă această de altfel, cum

Cum percep ei filozofia? Curge oare acest nectar filozofic pe invizibilele vase comunicante spre student? Doar la conferință au venit în majoritate profesori care predau studenților filozofia. Căci dacă „ne dezvoltăm noi, profesorii” e doar o parte a „dezvoltării gene-

am spus, intelectualistă conferință. O sugestie pentru următoarea conferință!

Leonid BUSUIOC

Și profesorii fac sport!

Din mâna rectorului au primit diplomele **Ana Costăș** (Catedra de Matematică), căpitanul echipei, locul I la joc de dame; **Nicolae Turcanu** (decan FIEB), căpitanul echipei, locul II la tenis de masă; **Tamara Fiodorova** (Catedra Educație Fizică),

Pe 19 aprilie a.c. în Sala Senatului s-a produs un eveniment rar. Întâlnirea profesorilor sportivi de la UTM care în Unievrsiada Națională a cadrelor didactice și colaboratorilor din instituțiile de învățământ superior din Moldova-2006 au reușit să cucerească premiantul locul II între colectivele profesionale ale tuturor instituțiilor de învățământ superior.

Rectorul UTM dl **Ion Bostan**, academician AȘM, a avut cuvinte laudabile, subliniind că și prin victoriile sportive imaginea UTM crește. Cu această ocazie rectorul a evidențiat un fapt ce îi bucură desigur în deosebi pe sportivi – darea în exploatare a Sălii Sportive Polivalente, precum și a celor 2 stadioane de fotbal din complexul „Râșcani”.

căpitanul echipei, locul II la badminton; **Artur Carauș** (Catedra Educație Fizică), căpitanul echipei, locul II la minifotbal. Au împărțit bucuria generală și decanii **Ion Stratan** (FEn) și **Sergiu Andronic** (FRT), reprezentând facultățile cu o contribuție organizatorică esențială în acest succes sportiv al UTM.

Dl **Ion Pocaznoi** președintele Comitetului Sindical-colaboratori UTM, omul care a adus un însemnat prinos la victoria echipei UTM, a înmănat premii bănești, cadouri tuturor profesorilor și colaboratorilor sportivi pentru efortul depus la apărarea culorilor UTM în sport, pentru patriotismul lor față de UTM.

Conferințe studențești Știința în limba modernă

Încă o părticică din misterioasa lume a științei s-a încercat a fi deschisă în cadrul Conferinței științifice cu genericul „Științele tehnice în limba modernă”, desfășurată pe 20 martie, în incinta blocului I de studii a UTM.

Au participat studenți de la Facultatea de Radioelectronică și Telecomunicații, anii I-V. Ei au prezentat diverse lucrări, cercetări, unele având și premisa implementării în republică.

„Nu întreba ce a făcut țara pentru tine, ci întreabă-te ce poți face tu pentru țară” – anume acesta ar fi subtextul efortului studenților care au adus la conferință rodul muncii lor sânguin-

În blocul administrativ al UTM se muncește de zor la instalarea celebrului **Pendul Foukault** – un orologiu gravitațional înalt cât cele trei etaje ale clădirii. S-au făcut multe lucrări de zidărie, s-a reconstruit arcul de la intrarea în holul contabilității. Multe lucrări au un caracter industrial – proiectarea și realizarea diferitelor piese, uneori de mărimi impresionabile. Pretutindeni se cer calcule precise, este necesară gândirea inginerescă. Coordonatorul și, evident, animatorul acestui proiect științific, în care

sunt atrași mulți studenți, doctoranzi, profesori, ingineri, industriași și, constructori, este rectorul UTM, dl **Ion Bostan**, academician al AȘM.

La un moment dat, când, probabil, precizia construcției cercului de rotire a bulei pendulului jos pe podea (la sol) trebuia căutată cu maximă abilitate inginerescă rectorul în persoană, precum îl recunoaștem ca om devotat cauzei UTM, și-a preschimb

Rectorul și-a pus salopeta de inginer

costumul și cravata pe salopeta de inginer executiv, a coborât între muncitori și cu mână proprie, cum se spune s-a apucat, la un loc cu muncitorii, alți ingineri să lucreze pe șantierul Pendulului Foukault. Iată îl vedem în fotografie, iar momentul este educativ pentru noi toți: dacă vrei ca lucrul să fie pur și simplu bine făcut, tu pune mâna căci Dumnezeu va pune mila.

cioase. Onoratul juriu: doamnele **L. Șcerbac**, **V. Turcan**, **L. Manole**, **M. Ababei**, profesoare la Catedra Limbi Moderne, și dna **T. Lucinschi**, șefa Departamentului Relații Internaționale, au fost destul de exigente la premiarea celor mai bune lucrări studențești. Câștigătorii au fost: locul I – **V. Starciuc** (anul V), locul II – **I. Paladi** și **T. Maximova**

(anul V), locul III – **O. Oprea** (anul III) și **N. Pendus**.

Le exprimăm sincere felicitări și le urăm mult succes și în continuare!

Conferința, precum se vede, a demonstrat că limbile moderne la UTM sunt studiate cu interes deosebit... european!

Nadia BERZAN,
studentă, FRT

Editor – UTM.

Materialele pot fi expediate la redacție și prin poșta electronică pe adresa: mesager@adm.utm.md

Pregătirea materialelor: **M. Romanciuc**, **A. Emandei**, **D. Saranciuc**.

Design: **Viorica Ostaș-Tofan**

Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998

Tiparul: Editura „Universul”

Comanda: 1625

Tiraj: 1500